

1. Шаповалов Б. Б., Завістовський О. Д. Інформаційно-аналітичне формування готовності правоохоронців до дій в екстремальних ситуаціях (на прикладі поліцейського хортингу). *Застосування інформаційних технологій у підготовці та діяльності сил охорони правопорядку : матеріали Міжнародної науково.-практ. конф. : зб. тез доповідей (м. Харків, 15 березня 2021 р.)*. Харків : Нац. академія Нац. гвардії України, 2021. С. 79-80.

Влада ЛІТОШКО

викладач кафедри загальноправових
дисциплін Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна)

ГЕНЕЗА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КЛЮЧОВИХ РЕФОРМ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Питання про те, як повинні розвиватися правоохоронні органи, які функції мають бути змінені – збережені або, взагалі, вилучені в майбутньому, в сучасній юридичній науці мають дискусійний характер. Реформування правоохоронної системи держави, на нашу думку, повинно базуватися на принципах системності, етапності, плановості, містити тактичні та стратегічні цілі. Недотримання цих базових принципів реформування правоохоронної системи, як свідчить попередній досвід неодноразових спроб реформ, призводить у цілому до їх неефективності, оскільки цілі реформування не досягаються. Нинішні реформи правоохоронної сфери є не першими за роки незалежності нашої держави.

Реформування правоохоронної системи неодноразово привертало увагу керівництва не тільки нашої держави, але й європейської спільноти [1]. Так, серед основних документів, що були прийняті і спрямовані на реформування правоохоронної системи, варто виділити такі: 1) Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні; 2) Концепція реформування кримінальної юстиції; 3) Концепція реформування Служби безпеки України; 4) Концепція реформування Державної кримінально-виконавчої служби України; 6) Концепція розвитку Державної прикордонної служби України.

Окремо своїм указом Президент України поставив завдання розробити проєкт Концепції реформування системи органів внутрішніх справ [2]. За результатами проведеної роботи підготовлено проєкт Концепції реформування системи правоохоронних органів. Крім того, отримано напрацювання, що були використані при підготовці Державної програми реформування системи Міністерства внутрішніх справ України (Далі - МВС України) [3].

Важливими складовими реформи правоохоронної системи, як впливає із змісту Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», є зміна принципів діяльності, що мають ґрунтуватися на законності, децентралізації, прозорості, у тісній взаємодії з громадянським суспільством.

На виконання Стратегії було створено робочу групу, результатом роботи якої стало прийняття Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ [4] і Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України [5], схвалених розпорядженням Уряду у 2014 році [6]. Метою зазначеної Концепції є визначення пріоритетів, основних напрямків, очікуваних результатів та засобів перетворення МВС на правоохоронне багатопрофільне цивільне відомство.

Показово, що Стратегією розвитку передбачено перетворення МВС України на орган європейського зразка та формування центрального органу виконавчої влади, діяльність якого координується через Міністра внутрішніх справ України – Національної поліції як головного органу із забезпечення громадської безпеки. Так, міністерство повинне виконувати при цьому роль цивільного та відкритого «home office», в якому Національна поліція - відносно самостійний орган, діяльність якого координується через Міністра МВС України [5].

Із прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» фактично розпочалася реформа правоохоронної системи взагалі та Міністерства внутрішніх справ України, зокрема. Це, зі свого боку, призвело до створення Національної поліції України як

центрального органу виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Вважаємо за доцільне наголосити, що Закон містить низку новацій, які потребують роз'яснень щодо їх практичного застосування [7, с. 4].

Зазначимо також, що основною метою реформ в органах Національної поліції є їх постійна взаємодія з населенням та створення безпечного простору. У цьому контексті в діяльність поліції впроваджується концепція «community policing». Так, одним із успішних проєктів 2019 року став поліцейський офіцер громади [8]. У такий спосіб здійснюється оптимізація роботи та підвищення якості поліцейських послуг.

Окрему увагу слід приділити процесу створення у підрозділах поліції фронт-офісів. Згідно з концепцією, кожен відвідувач зможе отримати консультацію або залишити звернення. Особу буде зареєстровано у відповідній електронній базі, а перебування громадян в поліції підлягатиме відеофіксації [9].

Ще одним нагальним питанням є вдосконалення кадрової політики Національної поліції [10]. У цьому аспекті є необхідність у створенні ефективної системи моніторингу потреб суспільства, держави та підрозділів Національної поліції України у фахівців із відповідним рівнем підготовки [11, 13]. Вважаємо, що на основі моніторингу варто формувати державне замовлення для закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, центрів початкової підготовки, тощо.

Окрім зазначеного, важливим є забезпечення майбутнім поліцейським умов для отримання стійких навичок автоматичного виконання маніпуляцій із надання домедичної допомоги та розуміння тих процесів, які будуть при цьому відбуватися з постраждалими [12]. Для розвитку базових практичних навичок з домедичної підготовки курсантів, необхідних для майбутньої професійної діяльності, а також створення передумов психологічної готовності до впровадження в реальну практику освоєних умінь і навичок викладачам слід цілеспрямовано впроваджувати активні та інтерактивні форми і технології проведення занять: ігри, тренінги, сценарії, креативні техніки тощо.

Підсумовуючи, зазначимо, що з метою дотримання принципів, на яких базується правоохоронна система необхідним є вжиття додаткових заходів. Так, позитивно оцінюючи здійснені кроки, варто звернути увагу на питання реформування всієї правоохоронної галузі як системного правового явища. Потребують також подальшого вирішення питання розвитку системи органів Національної поліції в умовах процесів децентралізації влади, укомплектування її професійними поліцейськими, покращення системи відомчої освіти, удосконалення механізмів реалізації покладених на поліцейських завдань та функцій. Зазначені зміни мають сприяти поступовій трансформації системи правоохоронних органів для її узгодження із сучасними європейськими стандартами.

1. Концептуальні підходи до реформування органів внутрішніх справ як складової правоохоронної системи та сектору безпеки і оборони України. Концептуальні підходи до реформування МВС у контексті загальнонаціонального плану реформ: інформаційно-аналітичні матеріали до Круглого столу 16 квітня 2015 року (проєкт «Правоохоронна системи України: стан, проблеми, перспективи реформування», підготовлений за підтримки Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів (Програма MATRA). Київ, 2015.

2. Про заходи щодо реформування системи органів Міністерства внутрішніх справ України : Указ Президента України від 20.03.2008. № 245/2008. *Офіційний вісник Президента України*. 2008. № 8. Ст. 405.

3. Концептуальні засади реформування системи правоохоронних органів України: інформаційний бюлетень Міжнародного центру перспективних досліджень від 12.09.2005 р. URL : http://www.icps.com.ua/doc/nl_ukr_20050912_0289.pdf.

4. Концепція першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ. URL : <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1221414>.

5. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ України. URL : http://zib.com.ua/ua/print/101834-strategiya_rozvitku.html.

6. Питання реформування органів внутрішніх справ: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 № 1118-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1118-2014-%D1%80#Text>.

7. Науково-практичний коментар розділу IV «Повноваження поліції» та розділу V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» / Т. П. Мінка, Р. В. Миронюк, В. А. Глуховець та ін.; за заг. ред. Т. П. Мінки. Харків : Право, 2016. 178 с.

8. Звіт Голови Національної поліції України про результати роботи відомства у 2019 році. URL : https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit_2019/zvit-npu-2019.pdf.

9. Звіт Голови Національної поліції України про результати роботи у 2020 році. URL :

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2020/npu-zvit-2020.pdf>.

10. Нестеренко К. О., Троцай Ю. В. Напрямки реформування Національної поліції як елемента публічної адміністрації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2021. Т. 63. С. 224-218.*

11. Логвиненко Б. Ігнатів С. Окремі особливості підготовки поліцейських у закладах вищої освіти МВС України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 1. С. 8-13.*

12. Myslyva O., Nykyforova O., Kuntsevych Iu. The modern methods of first aid (premedical care) teaching in the police institutions. *Philosophy, economics and law review. Volume 1, no. 2, 2021. P. 219-231.*

13. Дрок І. С. Формування кадрової політики в Національній поліції України. *Актуальні проблеми превентивної діяльності Національної поліції : матеріали Регіон. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 22 квіт. 2021 р.).* Дніпро : ДДУВС, 2021. С. 49-52.

Марина ЛОГІНОВА

викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІО-АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

У зв'язку з процесом реформування сучасного суспільства досить стрімко почало поширюватися таке негативне явище, як злочинність. Виявлення, протидія та профілактика злочинності є одним з пріоритетних завдань всіх підрозділів Національної поліції України, а особливо підрозділів кримінальної поліції.

Досить часто інформація про кримінальні правопорушення, яка надходить до правоохоронців, є недостовірною, тому одним з найважливіших етапів протидії злочинності є інформаційно-аналітична робота.

Інформаційно-аналітична робота підрозділів кримінальної поліції полягає в перевірці зібраної інформації стосовно осіб, які готуються до вчинення злочину, які переховуються від органів досудового розслідування або яких оголошено у розшук.

До основних форм здійснення інформаційно-аналітичної роботи належать:

- отримання оперативно-розшукової інформації;
- систематизація оперативно-розшукової інформації;
- оперативно-розшукова ідентифікація;
- оперативно-розшукова діагностика;
- оперативно-розшукове прогнозування;
- аналітична розвідка [1].

Потужним ресурсом, який допомагає здійснювати вищевказані види оперативно-розшукової діяльності (далі – ОРД), є всевітня мережа «Інтернет» та ЗМІ. Вся інформація перебуває у вільному доступі, що дуже полегшує пошук необхідних даних без спеціалізованих інформаційно-пошукових систем.

Для систематизації оперативно-розшукової інформації дуже важливим є операційний облік, який вважається системою реєстрації, накопичення, класифікації, зберігання та використання даних людей, предметів та подій відповідно до характеристик, які становлять оперативний інтерес, що містить АІС, картотеки, ОРС, справи контрольного наглядового провадження та інші документи оперативно-розшукового та довідкового призначення.

Оперативно-розшукова ідентифікація – це форма роботи з аналізу інформації в ОРД, яка спрямована на встановлення ідентичності об'єкта чи особи з набором загальних та індивідуальних характеристик за допомогою сили ОРД, засобів та методів для порівняльного дослідження.

Основним завданням ідентифікації є встановлення фактів, що стосуються доказів у кримінальному провадженні. З цим пов'язані оригінальні відомості, що використовуються для встановлення особи предмета, можуть бути лише факти, отримані та зафіксовані відповідно до кримінального процесуального законодавства [2].

Оперативно-розшукова діагностика – це форма інформаційно-аналітичної роботи в ОРД, яка спрямована на виявлення криміногенних осіб, злочинів та пов'язаних з ними